

Uudenkaupungin Uusi kirkko

Lääninarkkitehti Chiewitzin tarkastuksen ja lausunnon jälkeen päätettiin luopua vanhan kirkon korjauksesta ja rakentaa kokonaan uusi kirkko. Monien neuvottelujen ja vaihtoehtojen jälkeen päädyttiin siihen, että kirkko rakennetaan torin vierellä olevalle tyhjälle tontille. Ja niin saatiin kirkko keskelle kylää.

Kirkkorakennus

Kirkon rakennustyöt aloitettiin vuonna 1858 ja rakennus valmistui vuonna 1863. Kirkko otettiin käyttöön loppiaisena v. 1864 arvokkaassa vihkiäisjuhlassa. Silloisen maun mukaan kirkko rakennettiin tiilestä goottilaistyyliin. Tiilet tehtiin omassa kaupungissa ja kivijalan kivet hakattiin kaupungin kaduilta. Kirkosta tuli suuri, sinne mahtui 1300 henkeä – nykyisin tilaa on 1200 hengelle.

Merikaupungin kirkossa täytyy olla korkea torni, koska se näyttää merenkulkijoille tien kotisatamaan. Torni rakennettiin 56 metriä korkeaksi. Vielä nykyisinkin on olemassa kirjoittamaton sääntö, ettei saa rakentaa niin korkeaa taloa, että se peittäisi kirkon tornin. Vanhasta kirkosta siirrettiin uuteen kirkkoon kolme kirkonkelloa ja lisäksi ostettiin Könnin kello. Nyt yli 100 vuotta myöhemmin kello käy ei enää käy aivan tarkasti.

Kirkon sisustus

Seurakunta köyhtyi rakentaessaan kirkkoa, eikä kyennyt kustantamaan sisustusta. Sen ajan varakkaat seurakuntalaiset tekivät huomattavia lahjoituksia kirkolle.

Kolmeosaisen alttaritaulun lahjoitti leskirouva Maria Kristiina Andolin sillä ehdolla, että hänelle maksetaan neljän prosentin korko lahjoitushinnasta hänen kuolemaansa asti. Näin siksi että, leskirouvan varat menivät kaikki tähän lahjoitukseen ja hän olisi jäänyt puutteeseen. Alttaritaulu on kolmiosainen: keskiosa esittää Jeesuksen kirkastumista, oikealla puolella aiheena on ”Jeesus lasten ystävä” ja vasemmalla puolella ”Jeesus ja syntinen nainen”. Alttaritaulun on maallannut hovimaalari R. W. Ekman, jonka isä oli Uudenkaupungin pormestari.

Kirkon kesikäytävällä olevat barokkityyliset kyntteliköt siirrettiin vanhasta kirkosta uuteen kirkkoon. Konsuli Ramsell lahjoitti sivukäytävillä ja urkulehterillä olevat goottilaistyylliset kyntteliköt.

Urut

Erittäin arvokkaan lahjoituksen teki myös kauppias Gabriel Ceder kustantamalla kirkon 28-äänikertaiset urut, jotka tilattiin Marcussenin tehtaalta Tanskasta. Niitä asentamaan tuli urkujenrakentaja J. A. Zachariassen. Hän jäi kaupunkiimme ja oli huomattava vaikuttaja sekä liikemies. Zachariassen rakensi Suomeen 140 urut muuan muassa Raumalle, Poriin, Naantaliin, Lappeenrantaan ja Viipuriin. Lisäksi hän korjasi vuonna 1895 Turun Tuomiokirkon urut ja teki niihin huomattavia parannuksia.

Penkkijärjestys

Uuteen kirkkoon on laadittu vielä penkkijärjestys. Tämä lienee viimeisiä maassamme hyväksytyjä penkkijärjestyksiä, eikä sitä oikein tarkasti ole koskaan noudatettu. Penkeissä 1-2 istuivat papit ja virkamiehet, 3-19 kaupungin vanhimmat porvarit skepparit, styrmannit, vaktmestarit ja luotsit, 20-22 maaseurakunta ja 23-32 merimiehet ja työkansat. Miehet oikealla ja naiset vasemmalla puolella.

Kirkko keskellä kaupunkia

Ihmisten on helppo tulla tähän tempeliin hiljentymään ja kuulemaan Jumalan sanaa, koska kirkko on keskellä kaupunkia.

Nystads Nya kyrka

Efter att länsarkitekten Chiewitz hade synat den gamla kyrkan och avgett sitt utlåtande beslutade man att inte sätta den i stånd, utan att bygga en helt ny kyrka. Efter flera rådslag och alternativa förslag stannade man för att den skulle byggas på den tomma tomten invid torget. Så kom kyrkan att ligga mitt i byn.

Kyrkobyggnaden

Byggnadsarbetet inleddes år 1858 och kyrkan stod färdig år 1863. Vid en högtidlig invigningsfest på trettondagen 1864 togs den i bruk. I enlighet med tidens smak byggdes kyrkan av tegel och i gotisk stil. Teglen tillverkades i Nystad och material för stenfoten bröts ur stadens gator. Det blev en stor kyrka som rymde 1300 personer – i dag finns det plats för 1200.

I en kuststad hör det till att kyrkan har ett högt torn som leder sjöfarna till hemhamnen. Tornet fick en höjd på 56 meter. Än i dag säger en oskriven regel att inget hus får byggas så högt att kyrktornet skymmer. Från den gamla kyrkan flyttades tre kyrkklockor till den nya, och därtill inköptes en Könniklocka. Nu, över 100 år senare, håller den inte längre tiden helt exakt.

Kyrkans inredning

Kyrkobygget slukade församlingens medel till den grad att den inte hade råd att bekosta inredningen. Förmögna medlemmar i den tidens församling gjorde betydande donationer till kyrkan.

Den tredelade altartavlan donerades av änkefru Maria Kristiina Andolin, på villkor att hon till sin död fick en ränta på fyra procent av donationens värde. Då alla hennes tillgångar gick till donationen hade hon annars haft svårt att komma tillräcka. Altartavlan är tredelad: mittdelen föreställer Jesu förklaring, högra sidans motiv är ”Jeesus barnens vän” och vänstra sidans ”Jeesus och synderskan”. Tavlan är ett verk av hovmålaren R.W. Ekman, vars far var borgmästare i Nystad.

Mittgångens ljuskronor i barockstil överflyttades från den gamla kyrkan. Konsul Ramsell donerade de nygotiska ljuskronorna i sidogångarna och på orgelläktaren.

Orgeln

En mycket värdefull donation gjorde också köpmannen Gabriel Ceder, då han bekostade kyrkans 28-stämmiga orgel som beställdes från Marcussen orgelbyggeri i Danmark. Orgelbyggaren J.A. Zachariassen kom till Nystad för att installera orgeln. Han stannade kvar i vår stad, blev affärsman och mycket inflytelserik. Zachariassen byggde 140 orglar i Finland, bland annat i Raumo, Björneborg, Nädendal, Villmanstrand och Viborg. Därtill reparerade han år 1895 Åbo domkyrkas orgel och gjorde betydande förbättringar i den.

Bänkördningen

För den nya kyrkan gjordes också en bänkördning. Den är sannolikt en av de sista fastslagna bänkördningarna i vårt land, och har aldrig följts strikt. I bänkarna 1-2 satt präster och tjänstemän, bänkarna 3-19 var för stadens äldsta borgare, skeppare, styrmän, vaktmästare och luotsar, 20-22 var för landsförsamlingen och 23-32 för sjömän och arbetarbefolkning. Männan satt till höger och kvinnorna till vänster.

Kyrkan mitt i stan

Kyrkans läge mitt i stan gör det lätt att komma in för att en stilla stund lyssna till Guds ord.

Uusikaupunki's New church

Following the inspection and report of provincial government's architect, Chiewitz, it was decided to stop the repair of the old church and build an entirely new church. After much negotiation and consideration of alternatives, it was decided to build the church on an empty lot next to the market place. That is how the church came to be in the center of the town.

Building the church

The building work started in the year 1858 and was finished in 1863. The church came into use in 1864 with an official dedication ceremony on Epiphany. In keeping with the trends of the time, the church was built from brick in the gothic style. The bricks were made here in our own town, and the foundation stones were cut from our own town's streets. The church was huge with seating for 1300 persons. Nowadays it seats 1200 persons.

The church's furnishings

The parish sank into poverty through building the church, and it was not able to afford furnishings. During that time, the wealthier parishioners made noticeable donations to the church.

The three-part altar painting was given by the widow Maria Kristiina Andolin with the condition that she would be paid four percent interest of the value of the gift until her death. She made this condition, because the widow put all of her savings into this gift, leaving her with next to nothing. The altar painting is in three sections. The middle section shows the illumination of Jesus. The theme of the section on the right side is Jesus, friend of the children, and on the left side, the theme is Jesus and the sinful woman. The altar painting was done by the court appointed painter R.W. Ekman, whose father was the mayor of Uusikaupunki.

The baroque style candelabras in the center aisle of the church were transferred from the old to the new church. Consul Ramsell donated the gothic style candelabras in the side aisles and in the organ loft.

Organs

Gabriel Ceder, a merchant, made an especially valuable donation to the church with funding for a 28-voice organ which was ordered from the Marcussen firm in Denmark. The organ builder, J.A. Zachariassen, came to install the organ. He stayed on in our city and was an influential person as well as a businessman. Zachariassen built 140 organs in Finland, including those in Rauma, Pori, Naantali, Lappeenranta and Viborg. In addition, he repaired the organ in Turku's cathedral in 1895 and made notable improvements to it.

Assigned seating for the pews

Assigned seating for the pews was put into place in the new church. It was probably the last such assigned seating arrangement to be officially approved in our country, although it was never really followed. Rows 1-2 were reserved for the pastors and officials. Rows 3-19 were for the oldest townsmen (burghers), merchant ship owners, helmsmen, watch guards and navigators. Rows 20-22 were for the parishes, and rows 23-32 were for seamen and workers. Men sat on the right and women on the left.

Church in the town center

It is easy for people to come to the temple to find quiet and listen to God's word, because the church is in the center of the town.

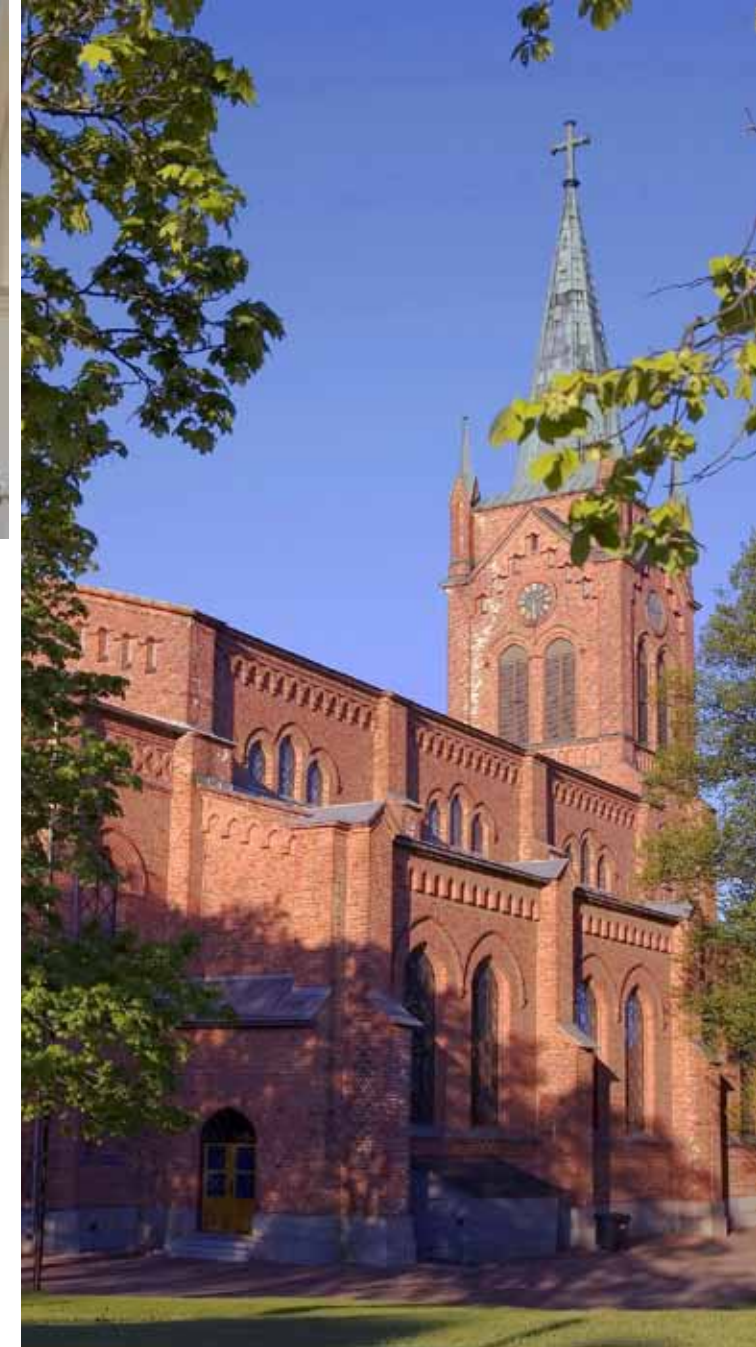
Kirkon lahjoituksena saadun alttaritaulun on maalannut hovimaalari Ekman.

J. A. Zachariassen asensi kirkkoon lahjoituksena saadut 27-äänikertaiset urut.

"Sillä niin on Jumala maailmaa rakastanut, että antoi ainokaisen poikansa"...

Uudenkaupungin Uusi kirkko